

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrť " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrť " 5 " — " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 84.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. aprila 1902.

Letnik XXX.

Govor posl. Žičkarja.

Dne 20. sušca je v razpravi o srednjih šolah prišel na vrsto posl. Žičkar, ki je v uvodu svojega govora odgovarjal na prejšnje ugovore glede verskih vaj na srednjih šolah. Rekel je:

Verske vaje.

Jaz res ne vem, zakaj se more katoliški mož jeziti, ako vsled dovoljenja naučne uprave katoliški dijaki vsaj na nekaterih srednjih šolah slišijo o veliki noči nekaj premišljevanj o verskih resnicah. Pričakovali bi, da bodo katoliški poslanci hvalo izrekli gosp. naučnemu ministru, ne pa grajali, da krši zakone.

Ugovarja se namreč, da zgubé dijaki nekaj počitnic, ako se morajo udeleževati verskih vaj. Jaz pa sodim, da so te vaje duševno razvedrilo, ki dijakom gotovo ne škodi. Pobožnost je za vse koristna, ker ima obljube časnega in večnega življenja. In ta pobožnost gotovo tudi dijakom ne škodi, v času, ko celo učenci nižjih razredov govoré o samomoru in se merijo v dvobojih iz ljubosumnosti. Jaz torej res ne vem, zakaj se nekateri upirajo verskim nagibom za mladino.

Eden poljskih poslancev je že obširno govoril o tem, naj bi se tudi iz veronauka izpraševalo pri maturi. Jaz le dostavim, da bi bilo to res potrebno iz tehle vzrokov:

Naučna uprava priznava veronauku prednost, zato je veronauk tudi na prvem mestu v izpričevalu. Pri maturi pa odpade veronauk, kakor da bi bil nepotreben. Zato učenci zgube spoštovanje do tega predmeta. Pa tudi že v višjih razredih na gimnaziji se ga ne uče vestrajno, češ: Čemu bi se učil veronauka, saj odpade pri maturi. Vsled tega pa tudi veroučitelj pri učencih nima onega ugleda in spoštovanja, ki ga zasluži.

Učenci morali bi v osmi šoli veronauk ponoviti, ker večkrat ravno najvažnejše pozabijo. Res, da je veronauk na višji gimnaziji jako obsežen in učenci bi morali porabiti mnogo časa, da se pripravijo za maturo. Sicer je bilo to v prejšnjih časih mogoče, in bi tudi sedaj ne bilo nemogoče. Vendar pa naj bi se matura iz veronauka

učencem kolikor mogoče olajšala, kakor je to omenil že poljski govornik. Spretni vero- učitelji naj bi sestavili posebno knjigo za maturo iz veronauka. Ta knjiga naj bi obsežala najvažnejše in najpotrebnejše. Zato priporočam učnemu ministerstvu, naj o tej stvari premišlja.

Celjsko vprašanje.

Sedaj pa moram govoriti še o celjskem vprašanju, akoravno se je že včeraj tovariš vitez Berks pečal s tem vprašanjem.

Visoka zbornica! Dne 24. svedana je g. min. predsednik poslancem polagal na srce, naj se poslužujejo svojih pravic za blagor skupne domovine.

Te besede veljajo tudi nam slovenskim poslancem. Zato se hočemo posluževati svojih poslanskih pravic slovenskega naroda, ki jih že ima ali zahteva. Žal, da imamo Slovenci ravno v šolah tako malo pravic. Tiste tožbe, katere je bivši štajerski posl. Miha Herman že 16. sušca 1863 v dežel. zboru navajal glede slovenščine v spodnještajerskih šolah in uradih, moramo še danes ponavljati.

Da, jaz trdim, da je v tem oziru v ljudskih šolah še slabše, kakor je bilo pred skoraj 40 leti. (Pritrjevanje). Tedaj je mogel poslanec nemškega rodu brez ugovora trditi: V slovenskem delu Štajerske ni nobene nemške šole, v kateri bi se ne učilo slovenski.

Kako pa je danes? Slovenski otroci se morajo učiti nemščine, da bi tako pozabili in zatajili svoj materni jezik. In kako je v srednjih šolah?

Po zadnjem ljudskem štetju l. 1900 je na Štajerskem poleg 902.424 Nemcev 409.449 Slovencev, torej skoraj tretjina. Na vsem Štajerskem je 9 gimnazij in 3 realke, ki pa so vse nemške. Slovenci bi morali imeti 3 gimnazije in eno realko. Na Spodnjem Štajerskem je okoli 40.000 Nemcev, in ti imajo 3 nemške popolne gimnazije in 1 nemško višjo realko. Kaj pa imamo mi Slovenci? Od l. 1890 nemško slovenske vsoporednice na nemški gimnaziji v Mariboru in l. 1895 smo dobili nemško-slovensko nižjo gimnazijo v Celju. L. 1897 pa je slučajna večina v zbornici črtala iz proračuna izdatke za to celjsko nižjo gimnazijo.

Ker pa je ta šola dobro obiskana in so tudi učni vspehi povoljni, zato tudi učna uprava ni mogla biti tako neusmiljena do slovenskih učencev in starišev, da bi brez vzroka zaprla to šolo. Pripomnim pa, da se na tej nižji gimnaziji, kakor na vsoporednicah v Mariboru, poleg slovenščine poučujejo v slovenskem jeziku: veronauk, latinščina in matematika; vsi drugi predmetje se poučujejo v nemščini.

Naučna uprava je sama uvidela potrebo te šole. Ako ima 9500 Nemcev v tem kraju popolno nemško gimnazijo, se gotovo spodobi, da ima 185.000 Slovencev vsaj to — rekel bi — beraško nemško-slovensko nižjo gimnazijo.

Celje je vendar središče za prebivalstvo celjskega in brežiškega okrajnega glavarstva, deloma za slovenjegraški in ptujski okraj. Vlada tudi vé, da se srednje šole ne ustanavljajo le za mesta, ampak tudi za kmečko prebivalstvo. (Pritrjevanje.)

Vprašam Vas, ali ni za srednjo šolo pripravno le mesto, koder so razni uradi? In v Celju so okrajno glavarstvo, okrožno in okrajno sodišče, davčni, zemljeknjižni in rudarski urad. V Celju se stekajo ceste iz Trsta in Dunaja, iz Št. Jurja in Laškega; v Celje vodijo železnice od Zidanega mosta, Poličan in Slov. Gradca. In tako je mogoče, da po teh železnicah vsak dan okoli 40 učencev prihaja v Celje in se vrača zvečer. Tako je tudi mogoče, da stariši večkrat obiskujejo sinove in jim prinašajo živež.

Govorilo se je, naj bi se ta šola premestila v Žalec ali Št. Jurje. Opozarjam, da je Žalec oddaljen od središča 9 kilometrov in Št. Jurje 11. Nihče torej ne more resno misliti, da bi se srednja šola ustanovila v teh dveh krajih. Stariši nimajo nobenih olajšav, ako se nižja gimnazija umakne iz Celja. Kje pa tudi dobite stanovanja v Žalcu ali Št. Jurju za učitelje in učence? Naučna uprava torej ni mogla poslušati onih, ki svetujejo, naj se gimnazija premesti v Žalec, Št. Jurje ali celo v Brežice. Občinski zastop v Žalcu je v seji dne 7. svedana 1902 sam odločno ugovarjal, da mora gimnazija ostati v Celju, kjer je središče slovenskega prebivalstva. Vlada je torej imela važne vzroke, da je gimnazijo pustila v Celju.

Še nekaj moram omeniti, o čemer je že včeraj tudi g. vitez Berks govoril. Ta nemško-slovenska nižja gimnazija v Celju ima jako slabe šolske prostore. Poslopje tudi ni bilo zidano za šolo. V teh dveh hišah, v katerih je gimnazija, stanujejo tudi druge stranke, ki imajo z učenci in profesorji isti vhod. Stopnjice so ozke in strme, hodniki temni, šolske sobe pretesne, pri hiši ni vrta ne dvorišča. Te in še druge napake, kakor smrad, pač pričajo, da poslopje ni primerno za šolo.

In vendar je ta gimnazija vedno dobro obiskana. V lanskem šolskem letu je bilo v prvem razredu 57, v drugem 36, v tretjem 31 in v četrtem 27 učencev, skupaj torej 151.

Začetkom tekočega šolskega leta je bilo v prvem razredu 67, v drugem 37, v tretjem 35 in v četrtem 25, skupaj torej 164 učencev. Polovica učencev 4. razreda je n. pr. l. 1900 vstopila na nemško višjo gimnazijo v Celju, drugi so šli v Ljubljano, Kranj in Maribor. Od 13 učencev, ki so ostali v Celju, je eden peti gimnazijski razred dovršil z odliko, deset s povoljnimi vpehom in le eden slabo. Ravno tako so se učenci lani razdelili.

Kaj pa to dokazuje? Δ ozirom na vse to, kar sem že omenil, je treba gimnazijo razširiti in ji preskrbeti primerne šolske prostore. In kaj se zgodi? Gospod grof Stürgkh predlaga, naj se ta gimnazija opusti in premesti v Maribor. (Konec sledi.)

Belgija.

Z vsa silo so pred 18 leti belgijski liberalci hoteli prepričati, da Belgija dobi katoliško vlado. A vsa sila je bila brezuspešna. Ljudstvo je vrglo liberalizem ob tla in že lepo število let vlada Belgijo katoliška vlada. Doslej so ostali vsi poskusi, vreči to vlado, brezuspešni. Mnogo so njeni nasprotniki — in v tem oziru so skupno rovali liberalci in socialni demokrati — nadejali se od nove volivne reforme, katero je Belgija dobila leta 1893 in ki je uvedla pri volitvah pluralni sistem. Ta volivna pravica je splošna. Vsak Belgijec, ki ima 25 let in dokaže, da je eno leto bival na istem mestu, je volivec. Nepremično premoženje v vrednosti

LISTEK.

[26]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

Prestrašila se je zato, ker se je pred njenimi očmi takorekoč naenkrat odprla temna stena in skozi to odprtino so blisnile daljne slike obširnega, kipečega in delavnega sveta.

Da, svet jo mami že davno. Prêj se tega ni zavedala; v senci starega vrta je na samotni klopici večkrat presedela cele ure, zatopljena v nove nenavadne misli. Domišljija ji je risala svetle, daljne slike in v njih ni bilo prostora za slepca . . .

Zdaj se ji je ta svet približal; zdaj ne vabi samo, ampak zahteva svoje pravice.

Ozrla se je proti Petru in nekaj jo je zadelo v srce. Peter je sedel nepremično, zamišljen; vsa njegova postava se ji je zdela obtežena in je kakor črna pega ostala v njenem spominu. »On razume . . . vse«, — šinilo ji je v glavo hitro kakor blisk in mrz jo je izpreletel. Kri je plala k srcu, na licu pa je začutila nenadno bledost. Za

trenutek se ji je zazdelo, da je že tam, v tem daljnem svetu, on pa sedi tukaj sam, povešene glave, ali ne . . . on je tam na griču, nad reko, ta slepi deček, ki je nad njim jokala oni večer . . .

Bilo ji je strašno pri srcu. Zdelo se ji je, da ji nekdo hoče potegniti nož iz njene davne rane.

Spomnila se je dolgih pogledov Maksimovih. Torej to so pomenili ti molčeči pogledi! On je bolj nego sama poznal njene misli; uganil je, da je v njenem srcu mogoče še boj in dvom, da sama sebi ne zaupa . . . Toda ne, — zmotil se je! Ona ve za svoj prvi korak, tam bo pa videla, kaj bo mogla še dobiti od življenja . . .

Vzdihnila je globoko in težko kakor da bi se oddahnila po težkem delu, in se je ozrla okrog sebe. Sama ne bi mogla povedati, če je dolgo trajal molk, če je že dolgo, odkar je utihnil dijak, če je še kaj govoril . . . Pogledala je v ono stran, kjer je pred trenutkom sedel Peter.

Petra ni bilo na prejšnjem mestu.

VII.

Tedaj je tudi ona mirno zravnila svoje življenje in se vzdignila.

»Oprostite, gospodje«, se je obrnila k gostom. »Zapuščam vas za malo časa«.

In odšla je po temnem drevoredu.

Ta večer ni bil samo za Evelino poln nemira. Na ovinku drevoreda, kjer je bila klopica, je deklica slišala razburjene glasove. Maksim se je pogovarjal s sestro.

»Da, takrat nisem nanjo nič manj mislil kakor nanj,« je govoril starec ostro. »Pomisli, ona je še otrok, ki ne pozna življenja! Ne bi verjel, da bi hotela izkoriščati otroško neizkušenost.«

Ko je odgovarjala Ana Mihajlovna, so se v njenem glasu slišale solze.

»Kaj pa, Maksim, če ona . . . Kaj bo potem z mojim dečkom?«

»Naj bo, kar hoče!« je odgovoril trdo in mračno stari vojak. »To bomo potem pomislili. Na vsak način, njegove vesti ne sme obtežavati zavest, da je uničil tuje življenje. Pa tudi naše vesti ne . . . Pomisli to, Ana,« je dodal mehkejšje.

Starec je prijel sestrično roko in jo nežno poljubil.

Ana Mihajlovna je povedala glavo.

»Moj ubogi deček, ubogi . . . Boljši bi bilo, da bi se ne bil nikoli srečal z njo.«

Deklica je bolj uganila te besede, kakor slišala, tako tiho se je ta vzdih ukradel materinim ustnam.

Evelinin obraz je zalila rdečica. Nehote je obstala na ovinku drevoreda . . . Če gre zdaj dalje, bosta oba uvidela, da je poslušala njiju tajne misli . . .

Cez nekoliko trenutkov je ponosno dvignila glavo. Saj ni hotela poslušati, napačna sramežljivost je pa nikakor ne sme zadrževati na potu. Starec si naklada prevelike skrbi. Svoje življenje si bo znala že sama urediti.

Mirno in s ponosno dvignjeno glavo je prišla izza ovinka in šla mimo obeh pogovarjavcev. Maksim je nehote umaknil svojo berglo, da bi ji napravil pot, Ana Mihajlovna jo je pa pogledala z nekakim pritajenim izrazom ljubezni, skoraj strahu in oboževanja.

Mati je menda čutila, da je ta ponosna plavalasa deklica, ki je ravnokar šla mimo tako ježno-izzivajoče, ponesla s seboj srečo ali nesrečo vsega življenja njenega sina.

(Dalje prih.)

2000 frankov ali dokazana renta 100 frankov daje pravico k oddaji dveh glasov, višja izobrazba k oddaji treh glasov. Za to volivno preosnovno so glasovali liberalci in socialni demokrati, napojeni s sladkimi upi, da sedaj pridejo oni na površje. A varali so se! Volitve so govorile proti njim. In sedaj so uprli oči v splošno in enako volivno pravico. Od te so se naenjeli zmage. Katoličani so se postavili na stališče enakosti, katero tako radi liberalci in socialni demokrati propovedujejo.

Splošno enako volivno pravico imej Belgija, začel se je glas iz katoliškega tabora, za — vse prebivalstvo moškega in ženskega spola. In liberalizem ter sociji so zatajili nakrat to enakost, o kateri časih tako radi sanjajo, in z vsemi štirimi so se pričeli braniti, da bi ne prišlo do take volivne pravice.

Smešno je torej, če »Narod« slika belgijske katolike kot nasprotnike volivne pravice. Belgijski katoliki stoje v tem oziru na vrhuncu svobodomiselnosti, dočim se naši liberalci vedno skrivajo, kedar pričemo mi govoriti o volivni reformi. Slabo pristojatorej »Narodu« zavijanje oči proti Belgiji, ko ima v tem oziru najžalostnejše pojave v svojem lastnem taboru.

Nasprotnikom katoličanov ni v Belgiji toliko do nove volivne reforme, ki bi jih ob volitvah skoro gotovo tudi razočaralo, kajti vse ljudstvo to ni, ki si dovoljuje počestne boje in katere oborožena sila razganja brez velikega truda; nasprotnikom katoliške ideje v Belgiji je v prvi vrsti do tega, da vržejo katoliško vladu s silo. V njihovem oklicu se omenja, da vlada mora odstopiti, revolucija triumfirati, najboljšje sredstvo je, dovolitev provizoričnih kreditov preprečiti z obstrukcijo. Prav je torej povdarjal belgijski ministerski predsednik grof de Smet de Naeyer v petkovi zborniški seji — vest o razpustu se ne potrjuje — da se tako postopanje ne more trpeti. Prosil je zbornico, naj o kreditih prične razpravo, in sicer dan pozneje. Vlada je natem, dejal je ministerski predsednik, da se razprave o reviziji ustave kljub protitrditvam socialistov vrše! Ta izjava je na socialiste uničevalno vplivala, tembolj, ker so liberalci, katerim poulični boji niso nič kaj povšeči, ker bi od splošne revolucije trpeli le njihovi žepi, pričeli praviti socialnim demokratom, da se niso držali dogovora, da se nova volivna pravica ne doseže s prelivanjem krvi. Socialisti so vpili: »Mi smo izdani od liberalcev!« Predlog ministerskega predsednika je bil pri glasovanju sprejet.

Socialni demokratje so v nemali zadregi. Njihova trditev, da se katoliška vlada brani revizije ustave, je že davno padla v vodo in po označeni izjavi ministerskega predsednika je še bolj v vodi. Katol. vlada mora pasti tako ali tako, to je sedaj geslo socialnim demokratom, in nadejajo se, da to dosežejo s splošno stavko delavstva, ki se prične danes oziroma jutri.

Delavstvo je oboroženo. Strankarsko vodstvo mu je naročilo 17.000 revolverjev, dinamit se je v teh nemirih že trikrat pojavil tudi v službi socialne demokracije, a tudi vojaštvo je konsignirano; dasi so nekateri upoklicani rezervisti peli revolucijske pesmi, vendar je skoro izključeno, da bi se upor razširil tudi med vojaštvo. Trpelo bo skoro gotovo pri tem boju le delavstvo vsled brezvestnosti socialističnih voditeljev, ki navidezno delavstvo mire, dejanjsko je pa hujskajo. Socialistični voditelj Vandervelde je rekel delavcem: »Sila je sedaj pred drugimi razlogi.« Menda ti voditelji vidijo, da je njihova stvar mirnim potom tudi po reviziji ustave zgubljena, in s silo hočejo — ne misleč na sedanjo industrijsko krizo, v katere odstranitev bi bilo treba združenih moči — vreči katoliško vladu še pred novimi volitvami, ki se vrše dne 25. maja. Nevarno igro igrajo socialni demokrati v Belgiji, in kakor že večkrat, utegne vse to biti le na korist resni, za ljudstvo dejanjski delujoči katoliški stvari, saj velik del zapeljanih množic v takih trenutkih socialne voditelje še le prav spozna. Na ulico hočejo prestaviti postavodajo, z silo doseči vladu. Strašno domišljijo imajo

belgijski socialni demokratje o sebi in svoji »moči«, ko pa menda niti ne pomislijo, da bi sosedne države utegnile, kljub diplomatskim težkočam, v skrajni sili — intervenirati.

Iz Bruslja se še poroča: Po zborniški seji so se podali socialistični poslanci k »Ljudskemu Domu«, kjer je bil shod. Trg je zasedlo vojaštvo. Na shodu je poslanec Destee pozival množico prihodnji teden stopiti v akcijo. Vandervelde je rekel, naj prebivalstvo do ponedeljka ohrani mirno kri in priredi manifestacijo šele v ponedeljek. Med govorom Van der Veldeja je na trgu došlo do spopada med policijo in ljudstvom. Policija je potegnila sablje. Po shodu se je posrečilo policiji in orožništvu, da je skoro izpraznila trg in bližnje ulice. Van der Velde je moral z množico bežati.

Okolu 10. ure zvečer so se v soboto ponovili izgredi v bližini »Ljudskega Doma«. Tri osebe so bile ranjene, 15 oseb aretiranih. Večina aretiranih je imela pri sebi revolverje. Množica je bila potisnjena do velikega trga, kjer se je zopet zaletela v policijo. Tri osebe so bile nevarno ranjene.

Okolu 11. ure ponoči je bil v Rue Houte ranjen stražnik od strelcev iz množice. Ob 1/2 12. uri ponoči je policija izpraznila »Ljudski Dom«. En častnik je bil pri tem zadet od kamenja. V Rue de l'Escalier je množica neprenehoma streljala. Zaslišanja tekot noči od sobote na nedeljo aretiranih oseb so se že pričela.

Med dogodki pred »Ljudskim Domom« se je na trgu pred staro žrno tržnico zbralo mnogo ljudi. Ko jih je policija skušala razgnati, so nakrat ugasnile vse svetilke. Meščanska garda je naskočila v temi demonstrante, a je bila sprejeta s strelji. Polkovnik je gardistom zapovedal streljati, ako bi se z oken streljalo. Ko se je zopet posrečilo prižgati svetilke, opazilo se je, da je množica pričela napravljati barikade. Orožništvo je množico zapodilo v beg.

V Lüttichu je 2000 oseb hodilo po mestu ter priredilo demonstracije pred ječo in pred »Ljudskim Domom«, kjer je več govornikov srdito govorilo proti vladi in pozivalo k splošni stavki.

V Gentu so nekateri demonstrantje zasmehovali iz Bruslja se vrnivše katoliške poslance, v Amsterdamu pa so bile velike manifestacije za vladu in proti soc-dem.

V Bracquegnies (Bassind Centre) so demonstrantje metali kamenje na orožnike, ki so odgovorili s strelji iz revolverjev. Nastala je pravcata bitka. Orožniki so se morali umakniti. Eskadron vojakov je razpršil demonstrante, ki so klicali slava vojski in splošni volivni pravici.

Stavka v Bassin du Centre se vedno širi. V petek zvečer je bilo število stavkujočih delavcev 15.000. Na postaji Houdeng Goegnies je 4000 stavkujočih hotelo prijeti vlamске delavce, ki delajo v okoliških jamah. Orožništvo je zaprlo izhode in dobilo za to točo opeke. Lovci na konjih so pregnali demonstrante. Veliko število ranjenecv so prenesli v bližnje hiše. Tudi neka deklica je ustreljena, ranjenih je tudi mnogo otrok in žena.

V Chaleroi se danes prične splošna stavka.

Tajnik društva »La jeune garde socialiste« Volkert, kateremu se pripisuje skrivda radi nastalih nemirov, bi moral biti v soboto zaslišan, a je pobegnil iz Belgije.

V Bruslju krožijo po mestu kavalerijske patrulje. Pri zadnji demonstraciji v Rue de Minimes v Bruslju je bilo oddanih 100 strelcev. Ves mestni oddelek, kjer se nahaja »Ljudski Dom«, je v revoluciji. Župan je izdal oklic, s katerim prepoveduje gruču po ulicah.

Na tovarno Fajence v Louviere, kjer so v soboto delavci se delali, je došlo grozilno pismo, da jo bodo z dinamitom razgnali v zrak, ako se delo ne ustavi. Vodstvo tovarne je delo ustavilo in tovarno zastražilo.

Med rezerviste razdeljujejo soc-dem. rudeče listke s podpisom žene socialističnega vodje Denisa. Na teh listkih se vojake poziva v slučaju vstaje streljati med demonstrante. Ko je na Bruselskem kolo dvoru postaje načelnik nekega razdeljevalca takih listov prijel, so se vojaki zanj potegnili.

Po Bruslju je pobitih mnogo oken. Socialisti streljajo v kavarne in prodajalnice. Nemško šolo so demonstrantje poskušali zažgati. Iz »Ljudskega Doma« je policija pregnala 1000 soc-dem., ker so iz »Doma« streljali na policijo. Po deželi čete oboroženih delavcev vamljajo v tovarne in silijo v stavko.

Socialistiškega shoda v soboto v bruselskem »Ljudskem Domu« ni bilo. Ko je poslanec Van der Velde v soboto zapustil v spremstvu nekaterih oseb zbornico, je policija dotične osebe razgnala. Van der Velde je pa prišla in ga odpeljala v policijsko pisarno, a ga je skoro izpustila. Van der Velde je na to z balkona »Ljud-

skega Doma« pozival k miru in je naznanil, da bode v ponedeljek 14. t. m. ob 8. uri zvečer v predmestju Molenbeck velik shod. Dejal je, da se policija umakne, ako množica ohrani red. Množica je nato policiji klicala »Fej!«

Uhode v »Ljudski Dom« je bruselska policija v soboto zaprla. Nato se je množica kakih 1000 oseb pomikala pod vodstvom Van der Velda in Debasteja in se je na trgu Porte na poziv Van der Velda razšla. Ob četrt 10. uri zvečer je bilo orožništvo poklicano na trg pred »Ljudski Dom«, kjer je je množica sprejela z žvižganjem. S sabljami in bajoneti je bil trg izprazen. Tudi na mnogih drugih točkah mesta je orožništvo moralo množice razganjati z orožjem. Ožna stanovanj so se morala zapreti. Neki mož, ki je streljal raz okna, je bil od orožnika ustreljen. Mrtev je padel na ulico med demonstrante. Demonstrantje so bili oboroženi tudi z ostrimi noži. Na oglu Rue Madelaine je množica razdrla plinove svetilke in zažgala plin. Nekateri meščanski gardisti so se tudi uprli in odložili orožje, za kar so bili obsojeni v ječo.

V soboto zvečer je v Rue St. Genslain v Bruslju množica poskušala napraviti barikade s tem, da je ruvala iz zemlje cestni tlak, napisne na hišah snemala in rušila svetilke. Orožništvo je preprečilo to namero. 40 oseb je bilo aretiranih.

Iz raznih krajev mesta se poroča, da so se razgrajati posluževali revolverjev, s hiš je letela opeka, z oken steklenice na policijo in orožništvo. Koliko vseh je mrtvih, se še ne ve. Govori se, da je mrtvih pet oseb, skoro gotovo jih bo pa več. Stavilo lahko ranjenih je izvenredno veliko. V bolnicah so se morale prirediti nove postelje. Na trgu St. Jean je bilo mnogo mladih oseb obstreljenih v spodnje dele života. Neki ženski je krogla razdrobila spodnjo čeljust. Se-le ob 2. uri zjutraj po noči je navstal mir. V bolnici Pierse sta dva ranjenca umrla. Množica je poskušala udreti v bolnišnico, da vzame seboj mrtvece. Tudi »Ljudski Dom« je prenapolnjen z ranjenci.

Sobotna zborniška seja je bila nenavadno mirna. Socialisti niso pričeli z obstrukcijo in krediti so bili dovoljeni. Vlada namerava baje takoj po revizijski debati parlament razpustiti, — da prepreči nadaljnje agitacije. Razni tuoci so iz Belgije izgnani. V premogokopih v Borinage se prične stavka danes.

Vlada je storila vse, da izključi presecečenja. Vlada se je odločila, da se ne uda revolucionarnemu pritisku, in njen odločni nastop odobrujejo vsi prijatelji reda. Parlament mora zborovati svobodno, da odloči eventualno revizijo ustave in glede splošne enake volivne pravice. Misel o razpustitvi zbornice in razpisu novih volitev baje pridobiva tal. Po zraku vrše neke vesti o kompromisu. Ministerski svet je v permanentci. Gibanje se razširja po vsej deželi. Vlada je sporočila socialističnim voditeljem, da bo vojaštvo streljalo, ako bodo množice kalile red. Zvezniške družbe so se preskrbele za zadostno zalogo premoga, torej v tem oziru splošna stavka ne bo uplivala.

Ukor dr. Stadlerju.

Kdo bi si bil mislil, da se bo vsled najnovejšega koraka dr. Stadlerja čutil kdo užaljenega v naši monarhiji, ko je njegovo potovanje v Rim in pa ugovor, ki ga je podal sveti stolici v zadevi sv. Jeronimskega zavoda, vendar imel splošno domoljubni namen. In vendar so užaljeni — Mažari in, kakor ti pravijo, tudi avstrijska diplomacija, v katere sporazumu se je menda premenilo ime temu dosedaj hrvatskemu zavodu. To je naglašal mej drugimi v sobotni seji tudi ogrski naučni minister, češ, da bo skupna vlada, v katere področje spada ta zadeva, storila vse korake, da dobi primernege zaščeneja. Minister pravi, da je s protestom užaljen v prvi vrsti mažarski narod, potem pa ogrska vlada in avstro ogrska diplomacija. Nadbiskup dr. Stadler bo torej dobil ukor, ker mu sicer drugače ne morejo do živoga. Najraje bi mu seveda Mažari prisdili najostreje kazni. No, hrvatski narod bo tem bolj hvaležen svojemu nadbiskupu, ker ve, da sedaj samo še njegov episkopat brani njegove pravice.

Volitve v delegacijo.

V sredini seji avstrijske poslanske zbornice se vrše, kot smo že omenili, volitve članov v letošnjo delegacijo. Poljski klub je že določil svoje člane, ki so: Jaworski, Dzieduszycki, Evgen Abrahamovicz, Popovski, Byk in Karlovski, en mandat je pa klub po daljšem pritisku vendarle prepustil rusinskemu zastopniku Barwinskemu. Ostale parlamentarne stranke dosedaj še niso objavile imen svojih kandidatov. — V gosposki zbornici se vrši volitev v delegacijo v sobotni

seji, in se tedaj izvolijo tudi člani v kvotno deputacijo.

Cehi bodo tudi letos, kakor prejšnja leta, ponudili Nemcem kompromis ter jim prepustili 4 mandate, fevdalnim veleposestkom pa enega. Sami bodo imeli potemtakem 5 članov v delegaciji. — Vroč boj bo mej nižjeavstrijskimi poslanci. Dosedaj so imeli po en mandat kršč. socialci, nem. liberalci in liber. veleposestvo, letos pa zahteva en mandat nemška ljudska stranka.

Volivni boj v Franciji.

Dne 17. aprila se vrše v Franciji prve volitve za poslansko zbornico, ki pa po mnenju skoro vsega francoskega časopisja ne bode podale še nikake prave slike prihodnjega parlamenta, ker nastopa skoro v vsakem okraju po več kandidatov in pride torej ta dan do velikega števila ožjih volitev. Poleg dveh glavnih strank, monarhistične in liberalno-republikanske so posebno agilni socialni demokratje, ki bodo malo ne v vseh volivnih okrajih postavili lastne kandidate, v nekaterih pa celo po več, ker so tudi med seboj needini. Najboljši dokaz za to je pač že dejstvo, da ima celo socialistični minister Millerand socialističnega protikandidata. Socialistični vodja Jaures kandidira v Tarnu, Jules Guesde pa se poteguje za delavski mandat v Roubaix departement Nord. V Parizu samem se bo bil boj le mej socialisti in nacionalisti, ki bodo posebno odločno nastopili proti framasonskemu vodji, bivšemu ministerskemu predsedniku Brissonu. Izida bližnjih volitev v takih razmerah kajpada v naprej absolutno nemogoče napovedati, ve se le, da bo boj silno vroč, kot morda še nikdar doslej.

Rusko-kitajska pogodba glede Mandžurije.

Pogodba, ki jo je na pritisk Rusije in vkljub najrazličnejšim ugovorom Angležev in Japoncev sklenila kitajska vlada glede Mandžurije, je stopila sedaj pravomočno v veljavo. Nje važneje določbe so sledeče: Rusija dovoljuje, da prevzame Kina Mandžurijo zopet v svojo oalast, kakor je bilo to pred okupacijo od strani Rusije, ta pa odpozove polagoma v teku 18 mesecev vse vojaštvo iz Mandžurije, »če ne nastanejo novi nemiri in če je postopanje drugih vele-sil pri tem ne bo oviralo.« Kitajska vlada sme iz početka poslati v Mandžurijo le toliko čet, kolikor to dovoli Rusija; šele potem, ko Rusi popolno ostavijo Mandžurijo, ima Kina v tem oziru popolno pravico. Železniške proge Šanhaikwan-Inkon Hsinmintun izroči Rusija lastnikom, toda Kitajci se zavežejo, da jih ne prepuste nobeni drugi velesili, istotako se ne sme prepustiti noben del Mandžurije kaki drugi velesili.

Najvažneja je pa konečna določba rusko-kitajskega dogovora: Ako kitajska vlada vkljub vsem zagotovitvam iz katerega koli razloga prekrši kako določbo te podobe, odklanja ruska vlada odgovornost za vse nadaljnje posledice in se ne čuti več vezano za nobeno nadaljnjo določbo sklenjene pogodbe in dogovorov, ki so z njo v zvezi.

Kakor se vidi, so Rusi silno previdno postopali in zvezali Kini roke na vse strani.

Iz Južne Afrike.

Mirovna pogajanja v Južni Afriki po izjavi burskih zastopnikov v Evropi doslej še niso imela nikakega pozitivnega uspeha in se, kakor pravi dr. Leyda, tudi prej ne morejo skleniti, dokler se s to zadevo niso pečali burski zastopniki v Evropi. Burski voditelji v Klerksdorpu imajo vsak dan redna posvetovanja. Angleži so jim dovolili popolno svobodo za občevanje mej seboj, le z oddelki na bojišču ne smejo občeovati. »Westminster Gazette« ve poročati, da se je večina burskih voditeljev sprijaznila z mislijo, da se osnuje zveza angleških kolonij po vzgledu one v Avstraliji. Imeli bi avtonomno vladu in svoj osrednji parlament, guvernerja bi pa imenovali v Londonu z gotovimi veto-pravicami. — No, ta vest bo bržkone dokaj prezgodnja, ker bi bili v tem slučaju Buri popolno odvisni od Angležev v kapski koloniji. Verjetneje je, da so že objavljeni pogoji skrajna koncesija, ki so jo voljni dati Angležem burski voditelji, da zahtevajo namreč popolno avtonomijo.

Vojno stanje kajpada vkljub mirovnim pogajanjem še ni prenehalo. Londonski vojni urad odpošlje baš te dni nove čete,

broječe 20 000 mož v Južno Afriko. Manjši boji se ponavljajo skoro vsak dan. Dne 6. t. m. so Buri naskočili Aberdeen, a so se po angleških virih morali umakniti.

Iz brzojavk.

Anglija išče posojila. Pred sobotnim ministerskim posvetom je imel finančni minister dveurni razgovor z guvernerjem angleške banke v zadevi vojnega posojila. Za najetje posojila je posebno vnet Chamberlain, mej tem ko hoče zakladni minister pokriti vojne stroške z novimi davki. — Za obisk predsednika Loubeta je votiral peterburški mestni zastop 80.000 rubljev, odbil pa je prošnjo francoskega poslanika za dovoljenje za zgradbo franc. poslaniške cerkve. — Razpore meji Italijo in Švico se bržkone ne poostri. Pravica je v javnosti na strani Švice. Zakon namreč določa, da mora dotična vlada sama zahtevati kaznovanje, česar pa Italija ni storila, marveč je njen zastopnik samo blatil švicarski zvezni svet. — P. Colleoni je po poročilu »Pol. Corr.« vlada radi znanega govora v Tinjanu iztirala iz Avstrije.

Književnost in umetnost.

Kratka uputa u narodno gospodarstvo.

Spisal dr. Juraj Vrbanić. U Zagrebu. Tisak Dioničke Tiskare. 1902. Cena 80 v. Strani 47. — Dr. Vrbanić v tej knjižici pojasnjuje glavne narodno-gospodarske pojme: Proizvajanje, promet, dohodke, troške in državno gospodarstvo. Kot proizvajalne sile imenuje: prirodu, delo in glavnico.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. aprila.

Knežja dvojica Windischgraetz pride v Prago 15. maja.

Ljubljanske občinske volitve. Ker sekundarij dež. bolnice g. dr. Jenko ni sprejel ponujane mu kandidature, kandidira liberalna stranka v I. vol. razredu usnjara g. Ivana Seuniga. Sobotni »Narod« je priobčil liberalne kandidate. Kakor smo že omenili, g. Tosti ni več kandidat. Nov kandidat je v III. razredu dežnikar g. Vidmar, v I. razredu pa poleg g. Seuniga g. dr. K. Triller. Imena kandidatov kažejo, da liberalci še sami svojih mož ne poznajo. Tako je na pr. obžalovanja vredno, da niti ne vedo, da g. Anton Svetek ni c. kr. računski svetnik, ampak »c. kr. nadsvetnik«. V Ljubljani torej ni nobenega c. kr. računskega svetnika Antona Sveteka, zato morajo liberalci skrbeti, da popravijo svojo zmoto in dajo kandidatu g. Svetku naslov, kakršnega ima.

Volitve v bolniško blagajno v Kranju. V senci bajonetov so se vršile v nedeljo 13. t. m. volitve v bolniško blagajno, kajti mnogo orožnikov je hodilo po mestu ter stražilo — liberalce. Naši se namreč niso vdeležili volitve in sicer radi tega ne, ker smatrajo to volitev za neveljavno, ker še ni rešen rekurz radi prejšnjih nepostavnosti, ko so liberalci svojevolično odložili volitev, dobro vedoč, da bi bili popolnoma poraženi. No, današnja volitev je sijajno dokazala, koliko simpatij in zaupanja uživajo liberalci v nedavno popolnoma liberalnem mestu Kranj. Strastno so agitirali povsod, celo pri naših možeh, ter jim zatrjevali, da tudi sami niso zadovoljni s Kokaljem. Toda vsa njih agitacijska zavijanja in zvijače so bore malo izdale. Izmed 150 delodajalcev, ki so opravičeni voliti, došlo je k volitvi samo 23 mež. (Trgovce Likozar, ki baje ni poseben prijatelj Pirca, je prišel prepozno, ob 11. uri, dočim se je volitev pričela že ob pol 11.) Delodajalci, ki so prišli na volišče ter volili 6 delegatov, so ti: 1. veletržec Vinko Majdič, 2. trgovec Jožef Krenner, 3. vrvar Ant. Šinkovec, 4. trgovec Albin Rant, 5. Mart. Stirn, ključ, 6. tiskar Lampret, 7. trgovec Janko Majdič, 8. trgovec Jakob Killer, 9. usnjar Iv. Rakovec, 10. a d v o k a t dr. Fr. Prevc, 11. kamnosek L. Puhar, 12. barvar Ciril Pirc, 13. blagajnik in agent R. Kokalj, 14. pek Jožef Bučar, 15. pek Mihael Hafner, 16. pek Konrad Cadež, 17. a d v o k a t dr. V. Štempihar, 18. n o t a r J. Slamberger, 19. sedlar J. Wolgemuth, 20. gostilničar Peter Mayr, 21. črevljar J. Potočnik, 22. krojač J. Premrov in konečno 23. slikar V.

Soklič. — Izmed delavcev-volivcev je došlo komaj 75, večinoma uslužbenci Majdičevega mlina in usnjara Rakovca. Ti so izvolili 85 odposlancev. Liberalci so bili vsi poparjeni radi velike blamaže, ki se je pokazala v neudeležbi lastnih prištev. Naši delodajalci, kakor tudi delavci pričakujejo, kaj bo iz te čudne kolobocije.

Jubilej ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje. Povodom 25letnice ustanovitve ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje se vrši jutri 15. t. m., dopoldne ob deseti uri v tukajšnji stolnici slovesna služba božja, ki jo bo opravil ob asistenci vpokojeni župnik č. g. Al. Starč, član društvenega upravnega odbora. Dijaški pevski zbor bo iz prijaznosti dirigiral gospod profesor Anton Foerster. — V soboto dne 20. t. mes. ob 11. uri dopoldne se vrši v prostorih starega strelišča ustanovna slavnost sodelovanjem vojaške godbe 27. pešpolka, potem se pa vrši brezplačno pogoščenje vsakdanjih gostov, za katero se delajo že obširne priprave od strani društva in od strani dobrotnikov v Ljubljani in na deželi.

Volitev župana na Viču-Glince. Dne 11. t. m. v petek so izvolili na mesto umrlega župana g. And. Marinka, posestnika, trgovca in šolskega predsednika Franc Javornika za župana Vič in Glince.

Osebnosti. Poveljnik 28. pehotne divizije fml. pl. Chavanne je včeraj odpotoval v Celje. — Generalni major pl. Baldass se je vrnil iz Trsta. — Podpolkovnik pri topn. polku št. 7 J. Schmid je imenovan za poveljnika 39. topn. polka v Varaždinu.

Papeževa slavnost katol. mladeniškega društva je včeraj v Ljubljani privabila v »Rokodelski Dom« veliko število občinstva. Slavnosti primerno so vse točke dnevnega reda izpale kaj vrlo, tako petje in res krasna igra španskega dramatika Calderona de la Barka »Stanovitni kraljevič«. Uloge so bile v spretnih rokah, posebno uloga Fernanda. Slavnostni govor govoril č. g. Stroj. Prevz. g. knezoškof je povdarjal svoje veselje, da je ravno mladeniško društvo prvo priredilo v Ljubljani slavnost v proslavo papeževega jubileja.

Umrli je v Mengšu gospod J. Holzer. — V Ljubljani v Gosposkih ulicah je umrl uradnik gospod Roth. — V Trstu je umrl prometni referent pri južni železnici gospod Karol Reitmeyer v 56. letu svoje starosti. Služboval je tudi dalje časa v Ljubljani. Truplo se prepelje v Ljubljano jutri popoldne. — V Središču je umrl nenadoma strojar gospod M. Kočevar. — V Mariboru je umrla gdč. Josipina Voh, sestra preč. g. kanonika Voha.

V Palestino potuje gosp. inž. Mihael Vošnjak, bivši drž. poslanec, s svojim sinom Bogomilom.

Iz št. Vida nad Ljubljano. Sklicuje se na tiskovni zakon prosim, da glede na notico »Iz št. Vida nad Ljubljano se nam poroča« itd. v »Slovenca« od dne 10. aprila 1902, št. 81., priobčite tale popravke: Ni res, da nimam izkušnje, da bi mogel poučevati risanje v tukajšnji obrtno-nadaljevalni šoli. Res pa je, da imam ravno tako izkušnjo o tem predmetu, kakor jo imata gg. Jelenec in Sonc. — Spoštovanjem št. Vid pri Ljubljani, dne 12. aprila 1902. J. Žirovnik, nadučitelj in vodja obrtno-nadaljevalne šole.

Pred upravnim sodiščem se vrši 25. aprila razprava o pritožbi g. O. Bamberg v Ljubljani proti prizivni komisiji za odmero osebne dohodarine.

Občni zbor »Ljudske posojilnice« se vrši dne 28. aprila, in ne, kakor je bilo v sobotnem oglasu pomotoma tiskano, dne 20. aprila.

V Kranju imamo sedaj panoramo. Ta stoji v bližini bolnice, kjer se je vršila volitev za bolniško blagajno. Prepovedala se je godba v panorami med volitvijo menda zato, da ne bi motila liberalcev pri oddaji glasov. — V soboto zvečer je priredila mestna godba mirozov po mestu.

Uradi v Radovljici. Te dni je c. kr. erar, kot smo že omenili, podaljšal z grofom Thurnom za deset let najemno pogodbo za uradne prostore c. kr. okrajnega glavarstva v njegovem gradu. — Kranjsko

stavbinsko društvo je ta teden pričelo pripravljala dela za zidanje novega uradnega poslopja.

Goriški romarji v Rim so se odpeljali danes ob pol 3. uri zjutraj iz Gorice. Slovenske romarje vodi čast. gospod kurat Rojec.

Pomožni uradniki. Sobotni izvanredni občni zbor društva pomožnih uradnikov zopet ni bil sklepčen. Dnevni red se reši na prihodnjem rednem običnem zboru.

Ljubljanske novice. V Ljubljani padla je v soboto popoldne hčerka sluge »Filharmoničnega društva« g. Maliča za »Tonhalle«. Mala Vikica se je igrala perico, dasi ji je oče to prepovedal. Pri tem se je Vikici spodrsnilo in padla je v vodo. Ljubljanka jo je nesla do bližine frančiškanskega mostu, kjer je skočil za njo v vodo postrežček Marka Štrukelj (št. 11) in jo srečno prinesel iz vode. K sreči se je mimo pripeljal g. dr. Valenta ml., katerega oživljajni poskusi so imeli vseh. Včeraj je dekletce že veselo skakljalo po »gmajni«. — Poskusen samomor v ječi. Ponarejalec uradnih pečatov aretiran je bil v soboto popoldne na Valvazorjevem trgu. Piše se Ladislav Juvan in je prišel v Ljubljano z neko vlačugo Terezijo Kurzweil z Moravskega. Aretirana sta bila skupno. Kurzweilovo so poslali na obdanske stroške potom odгона domov na Moravsko, Juvan bil je pa vlačugarstva oproščen, ker se je izkazal z izvrstnimi, toda ponarejenimi spričevali. Policija pa ni bila o »poštenju« Juvanovem popolnoma prepričana. Zasedovalo je Juvanova pota oko postave. Ker je bil vlačugarstva oproščen, šel je pit in ko je bil že pijan, izjavil je, da zna ponarejati uradne pečate. Policija je to izvedela in ker ponarejanje uradnih pečatov v Avstriji še ni dovoljen luksuz, je v imenu postave Juvana aretirala. Pri aretaciji vrget je Juvan v Ljubljano več listin, katere je iz vode potegnil Kališev sluga in jih nesel na magistrat. Dognalo se je: Ladislav ponaredil je nebroj uradnih pečatov. Ko je prišel v krasne rotovške prostore, delovala je zavžita pijača še tako v njem, da se mu je moralo postreči s prisilno jopico (Zwangs-jacke), katera je na videz umirila vročokrvnega Ladislava, toda le na videz. Komaj je ječar odmaknil svoje pete, je poskusil Ladislav samomor. Odtrgal je s spodnjih hlač robec in v pričo dveh sotovarišev pritrdil ga na železno ograjo med okni in se obesil. Njegova kolega sta, videč tovariša v tej situaciji, pričela kričati in priklicala jetničarja, ki je Juvana hitro odrezal. Juvan, ki mora vsekakor imeti zanimivo predzgodovino, je že na Žabjaku. — Aretirala je ljubljanska policija tatu Ivana Kramarja in ga poslala na Žabjak. — Truplo mrtvega otroka so danes zjutraj našli na pokopališču pri Sv. Krištofu na nekem grobu. Mater marljivo zasledujejo. Neko osebo so že prijeli. — Ukraden je bilo 120 K v otroški bolnici. — Stepli so se na Starem trgu znani soc.-dem. Vičič, nadalje Gorup in neki Debevec. Debevec je Vičiča s palico prav pošteno udaril, podrobnosti in povod tepeža nam ni znan. Policija je naredila red. — Ukradel je nekdo prodajalki M. Ponikvarjevi šatuljo z rožnimi venci.

Samomor koncipijenta dr. Šumra. V Majlandu nad Zidanim Mostom se je ustrelil koncipijent pri tukajšnjem odvetniku g. dr. Valenčaku g. dr. Franc Šumer, rojen l. 1873 v St. Vidu. Dr. Šumer se je odpeljal tja iz Ljubljane. Pred samomorom je napisal na svojo vizitko: »nepoboljšljiv pijanec«. Bil je v istini »krokar« prve vrste. Tako je pretekli teden v »Narodni kavarni« demonstriral z revolverjem in razbijal elektriške žarnice ter sproti vsako razbito žarnico z goldinarjem plačal. Po Ljubljani se govori, da je vzrok samomora »amerikanski dvoboj«, kar pa ni verjetno. Menda mu je preobila pijača zmedla možgane. Šumer se je v petek po noči pripeljal na Zidani most in je prenočil v čakalnici, katero je zapustil na vse zgodaj. Okolu 10. ure v soboto zjutraj so začuli delavci strel. Sli so gledat in našli pod skalo samomorilčevo truplo. Truplo so prenesli v mrtvašnico v Loku pri Zidanem mostu, kjer so je danes zjutraj raztelesili. Šumer je bil zadnji čas vedno pijan. Ljubljanska policija je imela z njim

kot z razgrajčem veliko posla. V krogih ki so dr. Šumra dobro poznali, se trdi, da se je Šumer ustrelil radi dolgova. Pred odhodom na Zidani most si je od dr. Valenčaka izposodil 50 gld.

Nagrada za rešitev življenja v znesku 20 K je graško namestništvo priznalo Luciji Obaha v Zagorju, ker je rešila iz vode dečka Leop. Vrečko iz Trbovelj.

Lenassi ne odstopi. Poslanec Lenassi dementira obče razširjeno vest o nameravnem odstopu.

Dinamit ukradli so neznani uzmo-viči v noči od 7. t. m. pri kamenolomu v Bohinju iz ondotnega skladišča. Zmanjkalo je troje zavojev po 25 patron.

Angleški turisti v Trstu. V soboto se je na ladiji »Argonaut« pripeljalo 130 angleških turistov.

V Opatlju namerava priti italijanska kraljica vdova Margareta. Odi namerava ostati kake 3 tedne. V Opatiji je tudi ptujski župan Ornik.

Zaznamek veleposestva na Koroškem in Kranjskem. Pod naslovom »Schematismus des landtäflichen und Grossbesitzes in Kärnten und Krain« je izdal Leopold Weiss na Dunaju sistematičen pregled vseh v deželno desko vpisanih posestev na podlagi uradnih virov in direktnih informacij. Knjiga podaja natančno ime posestva in posestnika, natančno zemljepisno in političko lego, obsežnost, čisti donos. Veleposestva so uvrščena po abecednem redu. Poleg tega ima knjiga troje kazal. Stane pa 5 K.

Brezdelnost na Reki. Ladijedelnica Howald & Comp. na Reki se zapre, ker ogerska vlada noče podjetju še nadalje plačevati 20.000 kron subvencije na leto. S tem zgubi kruh 1000 delavcev. Tvrdkini stroji se prepeljejo v Kiel, kjer ima tvrdka centralo.

Poskusi z novo iznajdbo. Na Reki so poskušali pred zastopniki francoske, holandske in argentinske mornarice avtomatično podvodno mino, katero je iznašel tržaški mehanik Alojzij Lavrenčič.

Najnovejše od raznih strani. Palackega spomenik v Pragi se v kratkem postavi. Doslej je v ta namen zbranih 562.000 kron. — Slovanska umetna industrijska razstava bode v Rusiji l. 1903. — Spomenik Dobrovskega se postavi v Pragi v velikem mestnem parku. — Nova zlata polja so se odkrila v portugalski vzhodni Afriki pri Uneci, ki so večja nego ona pri Johannesburgu. — Dvojni samomor v ječi. V Mostu na Češkem se je v ječi obesil radi umora svojega sina k smrti obsojeni, a potem na dosmrtno ječo pomiloščen rudar Schramedel. Z njim se je obesil tudi kaznjeneec, katerega so dali v celico Schramedlovo, da bi nameravani samomor Schramedla zaprečil. — Smrt pri banketu. Na banketu zdravnikov v Barceloni se je vzdignil znani vodja Katalonistov dr. Robert, da govori zdravico. V istem hipu se je mrtav zgrudil. Zadel ga je srčna kap. — Opera v Zagrebu. Odbor, katerega naloga je bila proučiti, ako se opera v Zagrebu da vzdržati, je prišel do zaključka, da ni mogoče v slučaju nadaljevanja opere pričakovati povoljnega vspeha, ter je z ozirom na to ustavil svoje nadaljnje delovanje. — Angleži ne opuste hlevov v Zagrebu. Do konca prihodnjega meseca je Angleška naročila zopet 16.000 konj. Skozi Zagreb gre vsak dan 200 do 300 konj za Angleže. To je pač dokaz, da vojne v Afriki še ne bo skoro konec. — Skupaj zraščena dvojčka je povila v Vojnem Križu neka Stefanija Berinec. Dvojčka sta prišla mrtva na svet. — Židovsko gledališče se otvori 21. maja v Londonu.

Prva milijarda minut po Kr. rojstvu poteče po nekem računu, ki ga objavlja »N. W. Tagbl«, dne 30. aprila letos ob 10. uri 40 min. dopoldne. Ker je pa dotičnik štel 460 prestopnih dni v 1901 letih, v resnici jih je pa 14 manj (vsakih 400 let namreč odpadejo tri) račun ni pravi in bomo dosegli prvo milijardo še le 14. maja.

V škafo utonil. Pri Maria Grünu na Gorenjem Stajarskem je Katarina Steingruber čistila sobina tla. Škaf poln umazane vode je nesla v kuhinjo, kjer se je igral njen otročiček. Ko se je zopet vrnila v kuhinjo, našla je otročička — utopljenega v škafo.

Ruski dijaki v ječi v Moskvi so si hoteli pomagati do svobode. Ker so tako zastraženi, da ne morejo nikakor uiti, so hoteli zanetiti velik požar, da bi v zmešnjavi ušli. Zapalili so, a požarna bramba je ogenj hitro pogasila. Nobeden ni mogel uiti.

Preuravnava topničarstva. Ker se bode ustanovila pri vsakem vojnem koru — in teh je v Avstriji 15 — po jedna divizija baterij havbic, treba bode napraviti 15 municijskih parkov in 15 kadrov skladišč za rezervo. Ako se vzame, da bode za vse to treba 270 havbic in 1140 vozov za municijo, stal kode ves za to potreben material 6,200 000 K, kajti jedna havbica stane 15.000 K, a jeden sam municijski voz 4000 K. Samo streljivo bode stalo pol milijona kron.

Tolstoj in Gorkij. Tolstemu se zdravje vrača. Že bere knjige in časopise in malo že izkuša pisati. Zdravniki pravijo, da ima silno močno telesno konstitucijo. Gorkij bo pa umrl. Jetika hitro napreduje in ga bo kmalu vzela.

Vlak v čakalnici. Na kolodvoru v Saint Valeryen je v velikonočnih praznikih zavozil zabavni vlak v čakalnico prvega razreda. Zid dvorane se je podrl. K sreči se druga nesreča ni zgodila.

Znamenit izpreobrnjenec. Rudolf Althul, bivši pridigar episkopalne cerkve v Novem Jorku, je s svojo ženo in peterimi otroci sprejel v katoliško cerkev. Obred se je izvršil v cerkvi sv. Pavla v Novem Jorku. Govoreč o vzrokih, ki so ga vodili do prestopa v katoliško cerkev, je rekel Althul: »V protestantskih cerkvah sem našel povsod popoln indiferentizem glede fundamentalnih krščanskih resnic. Protestant veruje, kar sam hoče, katoličan veruje, kar mu velela Bog; protestantu je dano na prosto voljo, verovati v božanstvo Kristusovo ali pa zavreči to vero; katoliška cerkev je edina, ki ne dovoli nobenemu svojih otrok, tajiti najimenitnejšo resnico krščanske vere — božanstvo Kristusovo. Kristus je Bog, on edino je resnica in življenje, to resnico je ohranila nepokvarjeno le katoliška cerkev, zato sem postal katoličan.«

Mesarja se je igral. Iz Middletowna se poroča: Malo je manjkalo, da ni te dni šestletni John Haner iz Marshland umoril svojega mlajšega brata, s katerim se je igral »mesarja«. Deček, čegar oče je mesar, je večkrat gledal v klavnici, kako se usmrti živina, in je natančno vedel, kako se to stori. Ker pa ni imel v to svrhu potrebne živali, vzal je seboj svojega najmlajšega brata, mu privezal vrvi za vrat in ga s težkim železom udaril po glavi. Da pa svoje delo dokonča, je potreboval nož, katerega pa v klavnici k sreči ni našel. Radi tega je odšel domov in pripovedoval materi, da se igra »mesarja«, ter da potrebuje nož, da vzame kožo raz telo. Mati je postala takoj nemirna in je odšla z dečkom v klavnico, kjer je postala skoraj nezavestna, videč svoje dete na pol mrtvo. Ko je dete oprčila, odnesla ga je zopet domov, kjer se je počasi zavedlo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zopet grd „Narodov“ manever.

Dunaj, 14. aprila. Vest sobotnega „Naroda“, da so v mladočeškem klubu imeli te dni burno razpravo zastran celjskega vprašanja in da je zmagalo prepričanje, da se celjska zadeva dá rešiti le potom kompromisa, je popolna neresnica in zopet grd „Narodov“ manever, s katerim bi rad zakril dr. Tavčarjevo blamažo. Vaš poročevalec je govoril z raznimi češkimi poslanci in ni nihče vedel, da bi se o tem bilo govorilo. Tudi dr. Brzorad zatrjuje, da o Celju po glasovanju sploh govora ni bilo ne v parlamentarni komisiji, ne v klubu. Popolnoma izmišljena je tudi „Narodova“ trditev, da se je dr. Šusteršič sam potegoval za kompromis. Poslanci so skrajno ogorčeni nad „Narodovo“ lažnjivostjo.

Dunaj, 14. aprila. Načelnik mladočeškega kluba dr. Pacak in dr. Brzorad odločno dementirata vest „Slovenskega Naroda“, da je mladočeški klub v svoji seji odobril stališče dr. Tavčarja v celjski zadevi.

Nemiri v Belgiji.

Bruselj, 14. aprila. Dasi je pri včerajšnjih nemirih teklo več krvi, bilo je 5 mrtvih in 200 ranjenih, vendar je še prekmalu govoriti o izbruhu splošne revolucije. Leta 1893 in 1899 so bili še hujši boji. Mesto ima po dnevu navadno lice, še le po noči se upajo nemirneži na delo. Jutri stopi vojaštvo v akcijo in bati se je krvavega dne. 35.000 vojakov je pripravljenih, da prepreči kak morebitni resničen po-

skus revolucije. Vojaštvo ima jako odločno povelje. To vedo tudi socialistički vodje, zato se jim danes pozna umikanje. Vlada je pripravljena na najhujše in pozna resnost položaja.

Bruselj, 14. aprila. Danes se je pričel v Belgiji generalni štrajk. Mnogi voditelji delavstva so bili včeraj aretirani. Kralj se zelo boji. Kraljevo palačo in razne druge palače straži vojaštvo.

Bruselj, 14. aprila. Kralj je nenadoma odpotoval v Ostende. To se različno komentira. Kralj noče biti prisoten pri dogodkih prihodnjih dni.

Bruselj, 14. aprila. Socialistička stranka z lepaki po vogalih poziva ljudstvo, da si mora tekom tekočega tedna priboriti splošno direktno volivno pravico, ako ne z lepa, pa naj jo ljudstvo s silo pribori.

Dunaj, 14. aprila. Min. predsednik dr. Koerber se je danes dopoldne vrnil iz Budimpešte na Dunaj.

Dunaj, 14. aprila. Govori se, da je imel včerajšnji pogovor dr. Körberjev s Szalom jako ugodne posledice. Napram temu javlja „Neue W. Tagblatt“, da so še velika nasprotstva, posebno glede carinskega tarifa o volni in o drugih stvareh. „N. Fr. Presse“ pravi, da je še prezgodnje govoriti o popolnem soglasju.

Dunaj, 14. aprila. V pravni zadevi dr. Evgena Lampeta je uveljavljena prvotna sodba na globo, ne pa druga na zapor.

Dunaj, 14. aprila. Operni pevec Naval Pogačnik jutri izstopi iz dvorne opere.

Opava, 14. aprila. Za občinske volitve so Čehi in krščanski socialci sklenili kompromis proti združenim nemškim liberalcem in nacionalcem.

Budimpešta, 14. aprila. Šolski nadzornik v Nevtri je dal zapleniti slovaške šolske knjige ter jih zažgati.

Petrograd, 14. aprila. Perzijski šah se je podal iz Teherana na potovanje po Evropi. V Perzijo se vrne zopet začetkom septembra.

Petrograd, 14. aprila. Vest, da je vojno sodišče že izreklo sodbo o polkovniku Grimmu, ni resnična. Vojno sodišče se v tej zadevi še ni sešlo.

Bern, 14. aprila. Za Švico se je ustanovila evangeliška zveza v podporo protestantskega gibanja v Avstriji. Protestanti v Švici so v ta namen odposlali v Avstrijo 50.000 mark. Zbirke se nadaljujejo.

London, 14. aprila. O seji kabinetnega sveta se poroča, da se je svet pečal z vprašanjem od burske strani, kake mirovne pogoje bi angleška dala Burom. Odgovor je bil, naj Buri najprej stavijo svoje propozicije.

London, 14. aprila. Sedaj so mirovna pogajanja resna. Od včeraj zjutraj so burski voditelji v Pretoriji, kjer jim je Kitchener dal na razpolago dve hiši.

Umrl so:

11. aprila. Josip Lampe, voditelj zemljiških knjig v pok., 70 let, Vodnikov trg 4, ostarelost.
13. aprila. Marija Levstik, delavka, 15 let, Karolinska zemlja 13, jetika. — Izabela Reya pl. Castelletto, stotnika soproga, 62 let, Miklošičeva cesta 6, kap.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 6. aprila do dne 12. marca.

	K h		K h
Goveje meso I. v. kg	1 30	Pšenična moka 100 kg	32 —
„ II. „	1 10	Koruzna „	16 —
„ III. „	1 —	Ajdova „	27 60
Telečje meso „	1 40	Fizol, liter „	— 30
Prasičje „ sveže „	1 70	Grah „	— 50
„ prek. „	2 —	Leča „	— 25
Kostrunovo meso „	1 —	Kaša „	— 20
Maslo „	2 50	Ričet „	— —
Surovo maslo „	2 40	Pšenica „ 100 kg	21 40
Mast prasičja „	1 50	Rž „	16 —
Slanina sveža „	1 40	Ječmen „	14 80
„ prekajena „	1 60	Oves „	17 —
Salo „	1 30	Ajda „	14 40
Jajce, jedno „	— 18	Proso, belo „	15 60
Mleko, liter „	— 16	„ navadno „	14 —
Smetana, sladka liter „	— 80	Koruzna „	12 40
„ kisl „	— 80	Krompir „	4 20
Med „ „ kg	1 20	Drva, trda, m ³ „	7 50
Piščanec „	1 60	„ mehka „	5 50
Golob „	— 40	Seno, 100 kg „	8 —
Raca „	— —	Slama „	7 —
Zajec „	— —	Stelja „	— —

Dunajska borza

dne 14. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 60
Skupni državni dolg v srebru	101 40
Avstrijska zlata renta 4%	120 35
Avstrijska kronska renta 4%	99 50
Ogerska zlata renta 4%	119 90
Ogerska kronska renta 4%	97 55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	15 6 —
Kreditne delnice, 160 glđ.	675 75
London vista	240 32 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	117 87 1/2
20 mark	23 46
20 frankov (napoleonador)	19 09
Italijanski bankovci	93 40
C. kr. cekini	11 28

Meteorološko poročilo.

Vidika nad morjem 2062 m, srednji zračni tlak 736 mm

Čas opazovanja	Steno barometra v mm.	Temperatura v Celziju	Veterevi	Nebo	Pojasnila
12. 9. zveč.	732 9	11 1	sl. jzah.	jasno	0 0
13. 7. zjut.	732 7	6 1	sl. jvzh.	soparno	23 46
13. 2. popol.	730 2	19 7	sl. svzh.	pol oblač.	—
13. 9. zveč.	731 2	14 0	sl. zah.	sk. jasno	—
14. 7. zjut.	732 7	8 0	sl. jvzh.	del oblač.	0 0
14. 2. popol.	731 7	20 1	—	megla	—
Srednja temperatura sobote 12 7°, norm.: 9 1°.					
Srednja temperatura nedelje 13 3°, normale: 9 3°.					

469 1—1

Feliks Reya pl. Castelletto, c. in kr. stotnik v pok., naznanja v svojem imenu in imenu svojih otrok prežalostno vest o smrti svoje iskreno ljubljene soproge, ozir. matere, stare matere in tašče, gospe

Izabele pl. Reya
roj. baronovka Kuschland

ki je dse 13. t. m, v 63. letu svoje dobe, po sprejemu sv. zakramentov za umirajočo, po kratki bolezi mirno zaspala v Gospodu.

Slovesen pogreb se vrši v torek, 15. t. m., popoldne ob 4. uri iz hiše Miklošičeva cesta št. 6.

Sv. zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Prosi se tihega sožalja.

Venci se v smislu pokojnice hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1902.

Mesta vsakega posebnega obvestila.

Zahvala. 470 1—1

Ker nam ni moglo, da bi se vsakemu posameznemu zahvalili za mnogoštevilne dokaze ljubeznivega sočutja ob smrti našega predragega očeta, oziroma soproga, brata in tasta, gospoda

Jožefa Lampeta
c. kr. voditelja zemljiških knjig v pok.

izrekamo tem potom zahvalo vsem, ki so se ga na kakršenkoli način spomijali in ga spremlili k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, 14. aprila 1902.

Rodbina Lampetova.

Čopiče za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 228 16 11—8

Vnanja naročila proti povzetju.

lekarna Piccoli
„pri Angelu“ I. 2 (50—15)
Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.

Slavnemu p. n. občinstvu najljudneje naznanjam, da sem prevzel staro znano

gostilno g. Prašnikar-ja

(„Pri nebeškem ožetu“)

v Kamniku, Velike ulice 19.

Točil bodem izborna naravna dolenska, istrska in goriška vina. V kuhinji se bode skrbelo vsakčas za sveža gorka in mrzla jedila. Voznikom je tudi na razpolago prostoren hlev. Za prav mnogobrojen obisk se priporoča

431 3-3 **Alojzij Jerala, gostilničar.**

Na račun se oddá pod ugodnimi pogoji dobro znana

gostilna na deželi

na Gorenjskem, tik farne cerkve in vélike ceste na lepem prostoru, s hlevom in vrtom. Pripravna je za oženjenega krojača, urarja ali družega rokodelca.

Pojasnila daje iz prijaznosti upravníštvo „Slovenca“. 462 3—1

VABILO
na

redni občni zbor
„Ljudske posojilnice,
registrovane zadrúge z neomejeno zavezo“,
v Ljubljani,

ki se vrši

dne 28. aprila 1902
ob 6 uri zvečer

v društvenih prostorih, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o potrditvi računa.
4. Sklepanje o porabi dobička.
5. Volitev nadzorstva petero članov.
6. Dopolnilna volitev štirih udov načelstva.*
7. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 11. aprila 1902.

Za načelstvo:

Dr. Iv. Šusteršič, Josip Šiška,
načelnik. odbornik.

* V smislu §§ 17 in 27 pravil izstopijo letos naslednji udje načelstva: Karol Kauschegg, Ivan Kregar, Karol Pollak, dr. Aleš Ušeničnik. 463 1—1

Mednarodna panorama
umetni zavod I. vrste,
v pritličju meščanske hiše.
Vhod s Pogačarjevega trga.
Ljubljanska umefna razstava I. vrste.
Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.

Danes v ponedeljek 14. aprila zadnjič razstavljen o:

JERUZALEM

Jutri v torek 15. do véteví 19. aprila:

Velezanimivo potovanje skozi
ATENE.

Odprte vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 468 1—1

Hiša št. 2

z gospodarskim poslopjem, dvema njivama in nekoliko sveta v bližini tovarne, je na prodaj.

Več pove lastnik

Anton Žumer

posestnik in trgovec s čebelami na Javorniku št. 9.

454 2—2

Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.